

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΣΤ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ 1938

ΑΡΙΘ. 12

Η ΘΕΟΜΗΤΩΡ

Ὁ χθεσινὸς ἑορτασμὸς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Παρθένου Μαῖα ἄμ παρέσχε μίαν τῶν ἰσχυροτέρων ἀφορισμῶν νὰ ὑψωθῇ ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Θεομήτορος ἵνα διαδηλώσῃ ἔτι ἄταξ τὴν βαθυτάτην τῆς πρὸς τὴν ἀειμακάριστον τοῦ Θεοῦ Μητέρα τιμὴν. Ἄφ' ἧς στιγμῆς ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου τοῦ Κυρίου προσηγορεύθη ὡς «εὐλογημένη ἐν γυναιξίν» κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἐπιβλέψαντος ἐπὶ τὴν ταπεινωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ, αὕτη ἐν προφητικῇ διοράσει διεΐδε τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν θὰ κατελάμβανεν ἐν τῆς ἐπιούσας γενεαῖς τῶν ἀνθρώπων: «ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί».

Ἡ ταπεινωσις καὶ ἡ μεγάλυνσις, — εἶνε οἱ δύο πόλοι περὶ οὓς στρέφεται ἡ θέσις τῆς Θεομήτορος ἐν τῇ χριστιανικῇ ἱστορίᾳ: ταπεινωσις καὶ ἀφάνεια κατὰ τὴν ἐπίγειόν τῆς ζωὴν, μακαρισμὸς καὶ ἔξαρσις καὶ θαυμασμὸς πανανθρώπινος κατ' ἅπασαν τὴν μετεωγγελικὴν ἱστορίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ὀλίγιστα εἶνε αἱ περιπτώσεις, κατ' αἷ συναντῶμεν τὴν Θεοτόκον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Υἱοῦ τῆς καὶ ἔπειτα μέχρι καὶ τοῦ θανάτου τῆς. Μετὰ τὸ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπεισόδιον τοῦ δωδεκαετοῦς υἱοῦ τῆς ἐν τῷ Ἱερῷ, ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, μετὰ τὸ ὁποῖον ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει τὰ τότε ἀκατάληπτα ἔτι ῥήματα τοῦ παιδὸς ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, εὐρίσκομεν αὐτὴν παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀνδρωθέντος ἡῆ υἱοῦ κατὰ τὸν ἐν Κανᾶ γάμον, τελευταῖον δὲ βλέπομεν αὐτὴν παρὰ τὸν Σταυρὸν, ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ὁποῖου ἤκουσε, μὲ τὴν ρομφαίαν τῆς μητρικῆς ὀδύνης ἐν τῇ ψυχῇ τῆς, ἐκ στόματος τοῦ θνήσκοντος υἱοῦ τῆς τὸν τελευταῖόν του λόγον. Μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἄπαξ μόνον συναντῶμεν τὴν «Μαρίαν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ» συμπροσκαρτεροῦσαν ὁμοθημαδὸν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ τῶν γυναικῶν ἐν τῷ ὑπερφῶρ, «οὗ ἦσαν κειταμένοιτες». Ἰδοὺ, λοιπόν, οἱ ἡ ἐκ πασῶν τῶν γυναικῶν ὅλως ἐξειδιασμένην «εὐροῦσα χάριν» καὶ κατ' ἐξοχὴν «εὐλογημένη» διήλθεν ὀλόκληρον τὴν ζωὴν τῆς ἐν τελείᾳ

ἀφανείᾳ, ἄνευ θορύβου καὶ κομποστικῆς ἐπιδείξεως.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ταπεινόφρονα αὐτοαποκρυβὴν ταύτην ἡ θέσις τῆς Θεομήτορος ἐν τῇ συνειδήσει τῆς χριστιανωσύνης ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει μοναδική. Ἦδη ὁ Ἰωάννης ἐν τῇ Ἄποκάλυψι του βλέπει αὐτὴν ὡς «σημεῖον μέγα ἐν τῷ οὐρανῷ», περιβεβλημένην τὸν ἥλιον, «καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς: στέφανος ἀστέρων δώδεκα... καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρην, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ ἤρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ». Ἡ ὅλως ἐξειδιασμένη χάρις ἦν εὖρεν ἡ Παρθένος Μαριάμ παρὰ τῷ Θεῷ ὑπῆρξε τοιαύτη ἐμπνεύσεως πηγὴ εἰς τὴν λατρευτικὴν πράξιν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν κατ' ὅλου Ποίησιν καὶ τὴν Τέχνην, ὥστε ἡ μοναδικὴ τῆς θέσις ὡς Μητὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς περὶ τὸν ἀνθρώπου θείας οἰκονομίας νὰ δημιουργήσῃ ἐν ὅλῳ καινὸν ἰδεῶδες τῆς θέσεως τῆς γυναικὸς ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ἀσύγκριτον μὲν πρὸς οἰανδήποτε περὶ αὐτῆς ἰδέαν ἐν τῷ προχριστιανικῷ κόσμῳ, ἀσκήσαν δὲ κολοσσιαίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς μεταχριστιανικῆς ζωῆς. Ἡ ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας ἑμπορογραφία κατὰ τὸ ἡμισυ σχεδὸν ἔχει τὴν Μητροπαρθένον ὑποκείμενον ἢ χριστιανικὴ εὐχολογία βροῖθει εὐχῶν καὶ δεήσεων πρὸς τὴν Θεοτόκον ἀνεξάντλητος δ' ὑψηλῶν ἐμπνεύσεων πηγὴ ἐχρησίμευσεν ἡ παρθενικὴ Θεομήτωρ διὰ τὴν εἰκονογραφίαν καὶ τὴν κατ' ὅλου ζωγραφικὴν Τέχνην καὶ διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν ἄλλην Ποίησιν. Ἀπειρία χαρακτηριστικῶτάτων ἐπιθέτων καὶ εἰκόνων ἐκφράζει τὸ πολὺπλευρον ἰδεῶδες, ὡς τὸ ἀντιλαμβάνεται, τὸ αἰσθάνεται καὶ τὸ τιμᾷ ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ. Ὅ,τι ὠραῖον καὶ ὑψηλὸν εἰς σύλληψιν, κατετέθη ἀνὰ τοὺς αἰῶνας εἰς τοὺς πόδας τῆς Θεοτόκου, εἰς τοὺς ἐπ' ὀνόματι τῆς δὲ τιμωμένους ναοὺς πυκνὴ γίνεται ἡ προσφυγὴ τῶν πονεμένων ψυχῶν, ἀντιλούντων ἀπ' αὐτῆς τὴν παρημιθίαν, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν χαρὰν. Ἐνώπιον τῆς γυναικὸς, ἐν τῷ χαρακτῆρι τῆς ὁποίας συνητήθησαν τὸ οὐράνιον καὶ τὸ γήϊνον, ὁ ἄνθρωπος κλίνων τὸ γόνυ ἐκφράζει τὴν

πεποίθησιν, ὅτι ἡ ζωὴ ἀποβαίνει καλλιτέρα ἐφ' ὅσον ἔχει νὰ τιμᾷ ἰδεῶδες τοιοῦτο.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ὑπῆρξε τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος τὸ κεφάλαιον, διότι ἐν αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς ἐφανερώθη τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον. Διὰ τοῦτο ἡ παναμώμητος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Μήτηρ ἀπέβη ἀειμακάριστος καὶ παμμακάριστος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν διὰ τοῦ μονογενοῦς τῆς Υἱοῦ λυτρωθέντων.

ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Ἀπὸ μακροῦ ἀραιότεραι, ἀπὸ τινος ὅμως συχνότεραι, ἴσως δὲ καὶ ἐπιμονώτεραι, χωροῦσι παρ' ἡμῖν αἱ συζητήσεις περὶ τοῦ γάμου καὶ τῶν κωλυμάτων κυρίως τούτου. Ἐπιμονώτεραι, καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἠγγικεν ὁ χρόνος τῆς τελικῆς ἐπεξεργασίας καὶ εἰσαγωγῆς τοῦ ἐν πλείσταις χρονικαῖς, οἰκονομικαῖς καὶ ἐπιστημονικαῖς ἀμαρτίαις πολυπαθεστάτου Ἀστικοῦ Κώδικος, ἐγγίσαντος ἤδη τὰ ὅρια σχεδὸν τῆς ἐκατονταετίας¹ ἀπὸ τῆς πρώτης του ἀφρησίας, τὸ *Ὀικογενειακόν* Δίκαιον τοῦ ὁποίου ἀπασχολεῖ σπουδαίως τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν οὐχ' ἦσαν δὲ καὶ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Καὶ τὸ μὲν ἀποτολημῆδεν πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ Πολιτικοῦ Γάμου συνετρίβη ὑπὸ τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τινων αὐτοκαλούμενων μεταρρυθμιστῶν, οἵτινες τόσον ἐπιπολαίως, εὐχερέστατα καὶ ἀκοπώτατα μεταγλωττίζουσι τὰς παραγράφους τῶν ξένων καὶ ἀλλοθρησκῶν νομοθεσιῶν², ἀποφεύγουσιν ὅμως ἐπιμελῆς νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τῆς χώρας τοὺς πατέριους θεσμούς καὶ τοῦ λαοῦ τὰς τιμωτέρας παραδόσεις, διότι *λίαν ἐργῶδες* τὸ τοιοῦτον.

Ἐξακολουθοῦσιν ὅμως *ἀνίεροι* πράγματι αἱ ἀπὸ πειρᾶ κατὰ τῶν ἰσχυόντων κωλυμάτων τοῦ Γάμου, *ἰδίᾳ τῶν ἐξ αἵματος*, ὧν ἡ ἀδότηρὰ περιφρούρησις τὴν βάσιν καὶ κρηπίδα τῆς Ἑλληνικῆς Ὀικογενείας ἀποτελεῖ. Ἐπιφυλισσόμενοι ἐν τοῖς περαιτέρω ἐπὶ τῆς *συνταγματικῆς* τοῦ ζητήματος ἐρευνῆς, ἃς καθορῶσμεν πρωτίστως τὰ ἐκπαλαί ἐπικρατήσαντα ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ ἐκ συγγενείας κωλύματα, τὰς θεοπισάσας ταῦτα κανονικὰς καὶ πολιτικὰς ἐπιταγὰς καὶ τὰς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰῶνων ἐπελθούσας μεταβολὰς, με-

1. Πρβλ. ἐπίλογον τῶν προλεγόμενων τοῦ ἡμετέρου II τόμου τῆς «Κοινοβουλευτικῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Βλ. λ. χ. τὰς προσαθείας τῆς ποτε δημοκρατικῆς παρατάξεως, ἵνα εἰς τὸ καταλυθὲν δημοκρατικὸν σύνταγμα τῆς 3 Ἰουνίου 1927 εἰτίθετο ὡς ἄρθρον πρῶτον, κατὰ πίστην ἀντιγραφῆν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ συντάματος τῆς Βαϊμάρης: «Τὸ Ἑλληνικόν» Κράτος εἶναι Δημοκρατία. Βλ. δὲ εἰς τὰ τότε πρακτικὰ τὴν ἀμυναν ἡμῶν ὑπὲρ τῆς—ἐπιτερευθείσης—διατηρήσεως τῶν περὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πατέριων διατάξεων ὡς ἄρθρου πρῶτου. Πρβλ. Ἐφημ. σφ. Βουλῆς Α' συνόδου, Α' περιόδου I, 128 ἑ. συνεδρ. 23 καὶ 24 Φεβρ. 1927.

ταβολὰς *περιοριστικὰς* μετὰ τῶν ἐκάστοτε δικαιολογητικῶν τῆς Ἐκκλησίας λόγων ὡς καὶ τὴν νομολογίαν τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων. Οὕτως ὥστε φυσικωτέρα νὰ ἀνακύβῃ ἐντεῦθεν ἡ νομικὴ καὶ κανονικὴ καὶ κοινωνικὴ δυνατότης τοῦ πολλαχόθεν ἀτυχῶς ἐπιδιωχομένου περιορισμοῦ.

Ἐλαστικωτέρα δὲ πρὸς δῆποτε διὰ τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν ἢ *συμβουλευτικῆ* ἄλλως ὑπῆρξεν ἀπόφασις Ε', ἡ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθοδόξου Συνεδρίου:

«Θεωροῦνται ὑποχρεωτικῶς κωλύματα τοῦ γάμου πάντα τὰ ρητῶς ὀνομαζόμενα ἐν τοῖς κανόσιν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Τὰ ἐκτὸς τούτων κατὰ μεταγενεστεράς διατάξεις φερόμενα κωλύματα *ἐξουκοτοιοῦνται* ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Συνόδων κατὰ τὰς ἐκάστοτε *ἀνίγκας*».

Ἡ τοιαύτη *συμβουλευτικῆ* ἐπαναλαμβάνομεν γνώμη—πεπλανημένος λέγεται ἀπόφασις—εὐστόχως ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἐτακτοποιήθη μετέπειτα. Ἡ ἐν τῷ Ἄγιῳ Ὄρει συνελθούσα προκαταρκτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν ἁγίων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (8—23 Ἰουνίου 1930), συντάξασα τελικῶς τὸν κατάλογον τῶν θεμάτων τῆς μελλούσης Προσυνόδου περιέλαβεν ὡς *δέκατοι*: «Μελέτη τῆς σημερινῆς πράξεως ἐν ταῖς κατὰ τόπους Ἐκκλησίαις ὡς πρὸς τὰ κωλύματα τοῦ Γάμου καὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ ἐπιτευχθῆ, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, ὁμοίμορφος πράξις ἐν τῇ καθόλου Ὀρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ».

Πρὸς μίαν ἀληθῶς τοιαύτην μελέτην ἀποσκοποῦσιν αἱ προκείμεναι γραμμαί. Ἀρξόμεθα³ ἀπὸ τῶν μεσαιωνικῶν ἀγιορειτικῶν κωδικῶν καὶ δι' ἀπὸ τοῦ ἐπ' ἀριθμ. 110 τοῦ ἱεροῦ κοινοβίου τοῦ Καρακάλλου, πρὸς ὃν συμφωνοῦσι πλήρως ὅ τε ἐπ' ἀρ. 229 νομοκάνων (σ. 256—269) τῆς αὐτῆς ἱεράς μονῆς καὶ ὁ ἐπ' ἀριθμ. 131 τῆς ἱεράς μονῆς τοῦ Ἐσφιγγμένου, ὁ πλεονεκτῶν μάλιστα ἐν τοῖς σχετικοῖς ἐξημερευτικοῖς διαγράμμασιν.

Τὸ σχετικὸν ἐν τῷ κώδικι χειρόγραφον ἀρchetαι⁴ οὕτως (σ. 125 ἐπ.):

(Συνεχίζεται)

Δ. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΣ

1. Πρακτ. 30 Μαΐου, 1 καὶ 5 Ἰουνίου 1923 ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀληθείᾳ τῆς 9 Ἰουνίου 1923.

2. Δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῆς τινος ἀντιγραφῆς, ἀλλὰ περὶ προσωπικῆς ἡμῶν μελέτης. Βλ. ἡμέτερον Μοναχικὸν πολίτευμα τοῦ ἁγίου Ὄρους Ἄθω 1925 σ. 119¹³.

3. Προτάσσονται τὰ ἀκόλουθα: «Περὶ συνοικεσίου καὶ τί ἐστὶ συνοίκησης. Συνοίκησης λέγεται δύο συνοικοῦν καὶ οἱ δύο ἓνα οἶκον. Ἔτι δὲ λέγεται συνοίκησης ὅτι σμίγονται καὶ γίνονται σάρκα μία κατὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἱερολογίαν τοῦ ἱερέως νομίμου. Πῶς πρέπει νὰ γίνεταὶ τὸ συνοικεσίον. Πρῶτον μὲν θέλει νὰ ἦν ἐλεύθερον ἀπὸ πάσης συγγενείας διὰ νὰ ἦν νόμιμον καὶ ἅγιον τὸ μυστήριον· δεύτερον νὰ φυλάττεται τὸ εὐχερές εἰς τὴν ἡλικίαν, νὰ μὴν ἦν ὁ ἀνὴρ γέρον καὶ ἡ γυνὴ νέα, οὔτε ἡ γυνὴ γραιὴ καὶ ὁ ἀνὴρ νέος· ἀλλὰ νὰ ἦν καὶ τὰ δύο πρόσωπα σύγχρονα, ἢ ἂν περὶ τὸ ἓνα μέρος τοῦ ἀλλοιωτοῦ ἄλλου καὶ τῶν ἄλλων εὐχερές εἶναι».

πεποίθησιν, ὅτι ἡ ζωὴ ἀποβαίνει καλλιτέρα ἐφ' ὅσον ἔχει νὰ τιμᾷ ἰδεώδες τοιοῦτο.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ὑπῆρξε τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος τὸ κεφάλαιον, διότι ἐν αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς ἐφανερώθη τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον. Διὰ τοῦτο ἡ παναμώμητος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Μήτηρ ἀπέβη ἀειμακάριστος καὶ παμμακάριστος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν διὰ τοῦ μονογενοῦς τῆς Υἱοῦ λυτρωθέντων.

ΚΑΝΟΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Ἀπὸ μακροῦ ἀραιότεραι, ἀπὸ τινος ὅμως συχνότεραι, ἴσως δὲ καὶ ἐπιμονώτεραι, χωροῦσι παρ' ἡμῶν αἱ συζητήσεις περὶ τοῦ γάμου καὶ τῶν κωλυμάτων κυρίως τούτου. Ἐπιμονώτεραι, καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἤγγικεν ὁ χρόνος τῆς τελικῆς ἐπεξεργασίας καὶ εἰσαγωγῆς τοῦ ἐν πλείσταις χρονικαῖς, οἰκονομικαῖς καὶ ἐπιστημονικαῖς ἀμαρτίαις πολυπαθεστάτου Ἀστικοῦ Κώδικος, ἐγγίσαντος ἤδη τὰ ὅρια σχεδὸν τῆς ἑκατονταετίας¹ ἀπὸ τῆς πρώτης του ἀφετηρίας, τὸ *Οἰκογενειακόν* Δίκαιον τοῦ ὁποίου ἀπασχολεῖ σπουδαίως τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν² οὐχ' ἤσσαν δὲ καὶ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Καὶ τὸ μὲν ἀποτολημῆν πρὸς εἰσαγωγὴν τοῦ Πολιτικοῦ Γάμου συνετρίβη ὑπὸ τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τιναν αὐτοκαλουμένων μεταρρυθμιστῶν, οἵτινες τόσον ἐπιπολαίως, εὐχερέστατα καὶ ἀκοπώτατα μεταγλωττίζουσι τὰς παραγράφους τῶν ξένων καὶ ἀλλοθρησκῶν νομοθεσιῶν³, ἀποφεύγουσιν ὅμως ἐπιμελῶς νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τῆς χώρας τοὺς πατρίους θεσμούς καὶ τοῦ λαοῦ τὰς τιμωτέρας παραδόσεις, διότι *λίαν ἐργῶδες* τὸ τοιοῦτον.

Ἐξακολουθοῦσιν ὅμως *ἀνίεροι* πράγματι αἱ ἀπὸ πειραι κατὰ τῶν ἰσχυόντων κωλυμάτων τοῦ Γάμου, *ἰδίᾳ τῶν ἐξ αἵματος*, ὧν ἡ αὐστηρὰ περιφρούρησις τὴν βάσιν καὶ κρηπίδα τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκογενείας ἀποτελεῖ. Ἐπιφυλισσόμενοι ἐν τοῖς περαιτέρω ἐπὶ τῆς *συνταγματικῆς* τοῦ ζητήματος ἐρεῦνης, ἃς καθορίσαμεν προτίστως τὰ ἑκπαλαί ἐπικρατήσαντα ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἐκ συγγενείας κωλύματα, τὰς θεσπισάσας ταῦτα κανονικὰς καὶ πολιτειακὰς ἐπιταγὰς καὶ τὰς κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰῶνων ἐπελθούσας μεταβολὰς, με-

ταβολὰς *περιοριστικὰς* μετὰ τῶν ἐκάστοτε δικαιολογητικῶν τῆς Ἐκκλησίας λόγων ὡς καὶ τὴν νομολογίαν τῶν ἑλληνικῶν δικαστηρίων. Οὕτως ὥστε φυσικωτέρα νὰ ἀνακύψῃ ἐντεῦθεν ἡ νομικὴ καὶ κανονικὴ καὶ κοινωνικὴ δυνατότης τοῦ πολλαχόθεν ἀτυχῶς ἐπιδιωκομένου περιορισμοῦ.

Ἐλαστικωτέρα ὅπως δῆποτε διὰ τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν ἡ *συμβουλευτικὴ* ἄλλως ὑπῆρξεν ἀπόφασις Ε', 5 τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πανορθοδόξου Συνεδρίου :

«Θεωροῦνται ὑποχρεωτικῶς κωλύματα τοῦ γάμου πάντα τὰ ρητῶς ὀνομαζόμενα ἐν τοῖς κανόνιν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Τὰ ἐκτὸς τούτων κατὰ μεταγενεστεράς διατάξεις φερόμενα κωλύματα *ἔξοικονομοῦνται* ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Συνόδων κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας⁴.

Ἡ τοιαύτη *συμβουλευτικὴ* ἐπαναλαμβάνομεν γνώμη —πεπλαγημένως λέγεται ἀπόφασις— εὐστόχως ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἐτακτοποιήθη μετέπειτα. Ἡ ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὁρει συνελθούσα προκαταρκτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν ἁγίων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (8—23 Ἰουνίου 1930), συντάξασα τελικῶς τὸν κατάλογον τῶν θεμάτων τῆς μελλούσης Προσυνόδου περιέλαβεν ὡς *δέκατοι* : «Μελέτη τῆς σημερινῆς πράξεως ἐν ταῖς κατὰ τόπους Ἐκκλησίαις ὡς πρὸς τὰ κωλύματα τοῦ Γάμου καὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ ἐπιτευχθῆ, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν, ὁμοιόμορφος πρᾶξις ἐν τῇ καθόλου Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ».

Πρὸς μίαν ἀληθῶς τοιαύτην μελέτην ἀποσκοποῦσιν αἱ προκείμεναι γραμμαί. Ἀρξόμεθα⁵ ἀπὸ τῶν μεσαιωνικῶν ἀγιορειτικῶν κωδίκων καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 110 τοῦ ἱεροῦ κοινοβίου τοῦ Καραάλλου, πρὸς ὃν συμφωνοῦσι πλήρως ὁ τε ὑπ' ἀρ. 229 νομοκάνων (σ. 256—269) τῆς αὐτῆς ἱεράς μονῆς καὶ ὁ ὑπ' ἀριθμ. 131 τῆς ἱεράς μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου, ὁ πλεονεκτῶν μάλιστα ἐν τοῖς σχετικαῖς ἐρμηνευτικοῖς διαγράμμασιν.

Τὸ σχετικόν ἐν τῷ κώδικι χειρόγραφον ἀρχεται³ οὕτως (σ. 125 ἐπ.) :

(Συνεχίζεται)

Δ. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΣ

1. Πρακτ. 30 Μαΐου, 1 καὶ 5 Ἰουνίου 1923 ἐν τῇ «Ἐκκλησιᾳ Ἀληθείᾳ» τῆς 9 Ἰουνίου 1923.

2. Δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῆς τινος ἀντιγραφῆς, ἀλλὰ περὶ προσωπικῆς ἡμῶν μελέτης. Βλ. ἡμέτερον «Μοναχικὸν πολίτευμα τοῦ ἁγίου Ὁρους Ἄθω» 1925 σ. 119⁵.

3. Προτάσσονται τὰ ἀκόλουθα : «Περὶ συνοικεσίου καὶ τί ἐστὶ συνοίκησης. Συνοίκησης λέγεται διότι συνοικοῦν καὶ οἱ δύο ἓνα οἶκημα. Ἐτι δὲ λέγεται συνοίκησης ὅτι σμίγονται καὶ γίνονται σάρκα μία κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ Θεοῦ καὶ ἱερολογίαν τοῦ ἱερέως νομίμου. Πῶς πρέπει νὰ γίνεταί τὸ συνοικέσιον. Πρῶτον μὲν θέλει νὰ ἦνε ἐλεύθερον ἀπὸ πάσης συγγενείας διὰ νὰ ἦνε νόμιμον καὶ ἅγιον τὸ μυστήριον· δευτέρον νὰ φυλάττεται τὸ εὐρεπὲς εἰς τὴν ἡλικίαν, νὰ μὴν ἦνε ὁ ἀνήρ γέρον καὶ ἡ γυνὴ νέα, οὔτε ἡ γυνὴ γράτα καὶ ὁ ἀνὴρ νέος· ἀλλὰ νὰ ἦνε καὶ τὰ δύο πρόσωπα σύγχρονα, ἢ ἂν περῶν τὸ ἓνα μέρος τοῦ ἄλλου τοῦ ὀλίγον καὶ πάλιν εὐρεπὲς εἶναι».

1. Πρβλ. ἐπίλογον τῶν προλεγομένων τοῦ ἡμετέρου II τόμου τῆς «Κοινοβουλευτικῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Βλ. λ. χ. τὰς προσπάθειάς τῆς ποτε δημοκρατικῆς παρατάξεως, ἵνα εἰς τὸ καταλυθὲν δημοκρατικὸν σύνταγμα τῆς 3 Ἰουνίου 1927 ἐτίθετο ὡς ἄρθρον πρῶτον, κατὰ πρῶτην ἀντιγραφὴν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ συντάγματος τῆς Βαϊμάρης : «Τὸ Ἑλληνικόν Κράτος εἶναι Δημοκρατία. Βλ. δὲ εἰς τὰ τότε πρακτικὰ τὴν ἀμυναν ἡμῶν ὑπὲρ τῆς—ἐπιτευχθείσης—διατηρήσεως τῶν περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πατρίων διατάξεων ὡς ἄρθρου πρώτου. Πρβλ. Ἐφημ. συζ. Βουλῆς Α' συνόδου, Α' περιόδου I, 428 ἐπ. συνεδρ. 23 καὶ 24 Φεβρ. 1927.

Η "ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ," EN TAIS ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙΣ ΤΩΝ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΩΝ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ

Ὡς γνωστόν, ἐξ ὄλων τῶν ἀρχαίων Λειτουργιῶν μόνον ἡ ρωμαϊκὴ στερεῖται οἰασδῆποτε εὐχῆς πρὸς καθαγιασμὸν τῶν τιμῶν δώρων¹. Διότι ἐν ταῖς λοιπαῖς δυτικαῖς λειτουργίαις παρὰ τὰς ἐπενεχθείσας ρωμαϊκῇ ἐπιδράσει τροποποιήσεις εἶναι δυνατόν νὰ διακρίνη τις ἔτι καὶ νῦν πολλάκις καταφανέστατα ἔχνη τῆς εὐχῆς ταύτης. Οὕτω ἐν ταῖς γαλλικανικαῖς λειτουργίαις διασώζεται ἔτι τύπος ἐπικλήσεως (descendat, domine, ... paraclitus spiritus .. ut translata fruge in corpore, calice in cruore...²), ὁ ὁποῖος εἶναι συγγενέστατος πρὸς τὸν καθαρῶς ἀνατολικὸν τύπον. Ἐν τῇ μοζαραβικῇ ἐπίσης λειτουργίᾳ δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ ἔχνη ἐπικλήσεως³.

Ἐν ταῖς δυτικαῖς λειτουργίαις ἡ ἐπικλήσις ἤρχισε παραγκωνιζομένη, μέχρις οὗτου εἰς τὸ τέλος κατήντησεν ἄπλοῦν διακοσμητικὸν στοιχεῖον παρανενομένον καὶ πολλάκις μακρὰν τῆς φυσικῆς του θέσεως⁴, ἀπὸ τοῦ 9^{ου} αἰ., ὅτε τὸ ζήτημα περὶ τοῦ χρόνου καθαγιασμοῦ τῶν δώρων κατέστη ἐν τῶν μᾶλλον ἐπιμάχων θεμάτων μεταξὺ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἡ δὲ δυτικὴ Θεολογία ἤρξατο ἀναπτύσσουσα τὴν διδασκαλίαν, περὶ τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν δώρων κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἰδρυτικῶν τοῦ μυστηρίου λόγων τοῦ Κυρίου⁵. Τοιοῦτοτρόπος ἂν καὶ ἡ ἐπικλήσις κατ' ἀρχὰς ἦτο κοινὸν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως κτήμα, πιθανώτατα δὲ καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς Ρώμης⁶, ἐν τούτοις ἀργότερον παρέμεινεν εἰς τὸ χαρακτηριστικὸν τῶν Λειτουργιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς ἀποσχισθεισῶν Ἐκκλησιῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Μεταρρυθμίσεως οὐδεμία ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐπιχειρήθη μεταβολὴ ἐν τῇ ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἡ ἐν τῷ πρώτῳ «Βιβλίῳ τῶν προσευχῶν» τοῦ 1549 «ἀκολουθία τῆς Μεταλήψεως» ἦτο ἐλευθέρᾳ ἀπόδοσις τῆς ρωμαϊκῆς Λειτουργίας. Ὡς μόνον αὐτῆς τοῦ ἀνατολικοῦ τύπου τῆς λειτουργίας γνώρισμα δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ φράσις «εὐλόγησον καὶ ἀγιάσον»⁷. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης

μέχρι τοῦ ἔτους 1928 οὐδεμία ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου μεταβολὴ ἐσημειώθη ἐν τῇ ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας, τοῦ κατὰ τὸ 1718 ἐγγειοθήματος τῶν «ἀνωμότων» ὀφειλομένου εἰς λόγους προσεγγίσεως πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, παραμεινάντος μεμονωμένου καὶ ἄνευ ἄλλων συνεπειῶν⁸.

Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁμοῦ τῆς Σκωτίας ἤδη τῷ 1755 συναντᾶται οὐσιώδης ἐπὶ τοῦ σημείου μεταβολή, ἣτις ἀπετέλεσε τὴν ἀπαρχὴν πάσης ἐπ' αὐτοῦ μετὰ ταῦτα κινήσεως. Τὸ παράδειγμα τῆς Σκωτικῆς Ἐκκλησίας ἠκολούθησε τῷ 1789 ἡ Ἀμερικανικὴ καὶ τελευταίως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ν. Ἀφρικῆς¹⁰ καὶ ἄλλων τμημάτων τῆς ἱεραποστολῆς. Τῷ δὲ 1928 ἐν τῷ γνωστῷ σχεδίῳ τοῦ «βιβλίου τῶν προσευχῶν» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας τῷ ὑποβληθέντι εἰς τὴν ἀγγλικὴν βουλὴν καὶ ἀπορριφθέντι ὑπ' αὐτῆς περιείχοντο ὡσαύτως μεταβολαί¹¹.

Ἡ ἀντίδρασις ὁμοῦ κατὰ τοῦ ἀνατολικοῦ τύπου τῆς λειτουργίας, ἰδίως ἐκ μέρους τοῦ κατωτέρου κλήρου ἀποκλίνοντος μᾶλλον πρὸς τὸν παραδεδομένον δυτικὸν τύπον (ἄνευ ἐπικλήσεως), φαίνεται εὔσα ἰσχυρά, ὡς ἐκ τούτου δὲ αἱ γενόμεναι μεταβολαί. ἐξαιρέσει τῶν τῆς Σκωτικῆς Ἐκκλησίας, παρουσιάζουσι πάντοτε καταφανῆ τὴν προσπάθειαν, ὅπως ἐν ταῦτῳ συνδυασθῶσιν ἀμφοτέροι οἱ τύποι παραλειπομένων κατὰ τὸ δυνατόν τῶν περὶ μεταβολῶν τοῦ ἄρτου καὶ οἴνου εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου φράσεων.

Ἴνα τοῦτο καταστῇ δῆλον κατωτέρω παραθέτομεν παραλλήλως μετάφρασιν τοῦ σχετικοῦ τεμαχίου τῶν Λειτουργιῶν τῆς Σκωτίας ὡς αὕτη διεροθυμίσθη τῷ 1929¹², τῆς Ἀμερικῆς τοῦ 1929¹³ τῆς Ν. Ἀφρικῆς¹⁴ καὶ τῆς Ἀγγλίας τοῦ 1928¹⁵.

Liturgy and Worship, ἐκδ. W. K. Lowther Clarke, London 1932, σ. 302.

9. J. H. Srawly ἑ. α. καὶ E. L. Parsons καὶ B. H. Tones, The American Prayer Book, Its Origins and Principles, New York, 1937, σ. 48.

10. Κυρίως εἰπεῖν ἡ Ἐκκλησία αὕτη διατηρεῖ ἀμφοτέρων λειτουργίαν τῆς νεωτέρας δυναμένης νὰ τελῆται κατόπιν ἀδείας τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου.

11. Ὁ τύπος οὗτος τῆς λειτουργίας καίτοι ἀπορριφθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς εἶναι δυνατόν νὰ τελῆται τῇ ἀδείᾳ τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου καὶ τῆς ἀρμοδίας ἐνοριακῆς ἐπιτροπῆς. Ἴδε Parsons—Tones ἑ. α. σ. 65.

12. Ἀπὸ τοῦ 1755 μετερρυθμίσθη ἐν τῷ μεταξὺ τῷ 1764 1889 καὶ 1911. Τὸ κείμενον παρὰ The Scottish Prayer Book 1929, σ. 316.

13. Αὕτη ἀπὸ τοῦ 1789 μετερρυθμίσθη ἐπίσης τῷ 1892. Κείμενον παρὰ Srawly ἑ. α. σ. 349 ἄξ.

14. An alternative Form of the Order for the Administration of the Holy Communion, London SPCK, 1927, σ. 13.

15. Παρὰ Srawly ἑ. α. σ. 349.

1. Ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ λειτουργικῇ γλώσσῃ ἐπεκράτησεν ἡ τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν δώρων εὐχὴ τῆς Θ. λειτουργίας νὰ ὀνομάζεται ἄπλως ἐπικλήσις.

2. E. G. Guthbert F. Atchley, On the Epiklesis of the Eucharistic Liturgy and on Consecration of Font, London 1935, σ. 179.

3. Παρὰ H. Lietzmann, Messe und Herrenmahl, Bonn 1926, σ. 93.

4. H. Lietzmann ἑ. α. σ. 98—99.

5. H. Lietzmann αὐτ.

6. Atchley ἑ. α. σ. 185.

7. Lietzmann ἑ. α. 95, 121—122, τὸ σημεῖον δὲ τοῦτο εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος ἔργου τοῦ Atchley.

8. J. H. Srawly, The Holy Communion Service, παρὰ

Σκωτική (1929)	Ἀμερικανική (1929)	Ἀγγλική (1928)	Ν. Ἀφρικής
...ἰκετεύομέν Σε, εἰ ἀνάξει δοῦλε Σου ἐπάκουσον ἡμῶν πολυεσπλαγγχε Πάτερ καὶ κατάπεμψον τὸ ἅγιόν Σου Πνεῦμα ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ δῶρά Σου καὶ ῥημιουργήμα ταῦτα, τὸν ἄριον καὶ τὸν εἰ- νον, ἵνα τῷ ζωοποιῷ αὐτοῦ δυνάμει ἐυλογησῶμεθα καὶ ἀ- γαθόμενα γένηται Σῶμι καὶ Αἷμα τοῦ ὑπερηγοημέν νου Υἱοῦ Σου, ὥστε τοὺς ἐξ αὐτῶν μεταλαμβάνοντες ἀ- γασθῆναι τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον τηρηθῆναι.	...πῶς ταπεινῶς ἰκετεύομέν Σε, ἐπάκουσον ἡμῶν πολυ- εσπλαγγχε Πάτερ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι Σου ἀγαθότητι ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ τῷ Πνεύ- ματι Σου ἐυλόγησον καὶ ἀ- γαθόμενα ταῦτα, τὸν ἄριον καὶ τὸν εἰνον, ὥστε ἡμᾶς καὶ τὸν εἰνον καὶ τὴν τοῦ Υἱοῦ σου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἁγίαν ἐντελήν εἰς ἀνάμνη- σιν τοῦ θανάτου καὶ τοῦ πάθους Αὐτοῦ μεταλάβον- τας γενέσθαι μετόχου τοῦ ὑπερευλογημένου Αὐτοῦ Σώματος καὶ Αἵματος.	...πάνυ ταπεινῶς ἰκετεύομέν Σε, ἐπάκουσον ἡμῶν, πολυ- εσπλαγγχε Πάτερ καὶ σὺν τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ Πνεύ- ματι ἐυλόγησον καὶ ἀγίασον ἡμᾶς καὶ τὰ δῶρα ταῦτα, τὸν ἄριον καὶ τὸν εἰνον, ὥστε γενέσθαι αὐτὰ ἐν ἡμῖν τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Υἱοῦ Σου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰη- σοῦ Χριστοῦ, καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν μεταλαμβάνοντας ση- ριεῖται καὶ εὐφράναι τὴν ψυ- χὴν καὶ τὸ σῶμα.	... ταπεινῶς ἰκετεύομέν Σε, ἐπάκουσον τὸ ἅγιόν Σου Πνεῦ- μα ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ δῶρα ταῦτα, ὥστε πάντας ἡμᾶς τοὺς τῆς ἁγίας ταύτης Κοι- νωσίας μετέχοντας μεταλα- βεῖν ὀξίως τοῦ τιμιωτάτου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Υἱοῦ Σου καὶ τῆς χάριτός Σου καὶ τῆς ἐπουρανίου εὐ- λογίας πληρωθῆναι.

Δεδομένου ὅτι τὰ σπουδαιότερα στοιχεῖα τῆς εὐχῆς τῆς ἐπικλήσεως τῶν κυριωτέρων ἀνατολικῶν Λειτουργιῶν εἶναι :

1) ἡ ἐπικλήσις πρὸς κατάπεμψιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,

2) ἡ ἐπικλήσις πρὸς μεταβολὴν τῶν δώρων εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, καὶ

3) ἡ ἰκεσία ὅπως οἱ ἐξ αὐτῶν μεταλαμβάνοντες σχώσιν τὰς ἐξ αὐτῶν εὐλογίας,

εὐρίσκομεν ὅτι ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατεθεισῶν ἐπικλήσεων ἡ μὲν τῆς Σκωτίας περιέχει καὶ τὰ τρία στοιχεῖα, ἡ ἀμερικανικὴ καὶ ἡ τῆς Ν. Ἀφρικής παραλείπει τὸ δεύτερον, ἡ δὲ ἀγγλικὴ τοῦ 1928 περιέχει μὲν τὴν περὶ μεταβολῆς ἐπικλήσιν σὺν τῇ πρωτοσταντιζούσῃ ὁμοῦ προσθήκῃ τῶν λέξεων «ἐν ἡμῖν» (ὥστε γενέσθαι αὐτὰ ἐν ἡμῖν τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα κλπ.).

Κατὰ ταῦτα παρὰ τὰς ὑπαρχούσας ὁμοιότητας καὶ

ἀναλογίας ἀπέχει ἔτι ἱκανὸν ἀπὸ τοῦ νὰ δύναται τις νὰ θεωρήσῃ τὸν ἀνατολικὸν τύπον τῆς Θ. Λειτουργίας ὡς τελείως ἐπικρατήσαντα ἐν ταῖς ἀγγλικανικαῖς ὁμολογίαις, ἐν τούτοις ὅμως τὰ γενόμενα μέχρι τοῦδε βήματα ὁδηγοῦσι πρὸς τὰ ἐκεῖ. Σπουδαίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν λειτουργικῶν τάσεων τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας θὰ ἔχωσιν τὰ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ρωμαϊκῆς Λειτουργίας πορίσματα τῶν μελετῶν τῶν εἰδικῶν.

Ἡδὴ τινὲς ἐξ αὐτῶν (Lietzmann, Atchley) δέχονται ὅτι ἡ ἀρχικὴ μορφή τῆς ρωμαϊκῆς Λειτουργίας περιεῖχεν ὡσαύτως τὴν ἐπικλήσιν, ἄλλοι ὅμως ἐπιμένουσιν ἐπὶ τοῦ ἐναντίου. Πάντως ἡ πορεία τῆς ἐξελιξέως δεκνύει ὅτι ἡ τελικὴ ἐπικρατίαις τοῦ ἀνατολικοῦ τύπου τῆς Θ. λειτουργίας ἐν ταῖς ἀγγλικανικαῖς ὁμολογίαις εἶναι ζήτημα χρόνου καὶ διαφωτισέως.

ΙΕΡ. ΙΕΡ. ΚΟΤΣΩΝΗΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ

Περὶ τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων

Ἄριθ. Πρωτ. 99873. Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Μαρτίου 1938.

Ἄριθ. Γνωμοδοτήσεως 881.

Τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας πρὸς τὴν Διεύθυνσιν Θρησκευμάτων.

Ἐχων ὑλ' ὕψιν τὸ ὑλ' ἀριθ. 3011 ἔγγραφο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δι' οὗ ἐρωτᾶται, ἐὰν ἡ παρούσα Σύνοδος δύναται νὰ δικάσῃ ὡς Δευτεροβάθμιον Δικαστήριον ἢ δέον νὰ κληθῶσιν Ἀρχιερεῖς ἐκτὸς τῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κλπ., ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω ὑμῖν τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος γνώμην μου, ὡς αὕτη ἀκολουθεῖ.

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ 20 καὶ 24 τοῦ Νόμου 5383, προκειμένου περὶ τῶν παραπτώματων τῶν Ἀρχιερέων, καθωρίσθη ἡ σύνθεσις τοῦ Πρωτοβαθμίου καὶ Δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου. Καὶ τὸ μὲν Πρωτοβάθμιον διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς Δικαστήριον συγκροτεῖται ἐκ τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὡς Προέδρου καὶ ἐκ τῶν ὑπολειπομένων 11 Συνοδικῶν, πλὴν τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὃν ὁ Νομοθέτης ἀπέκλεισε τῆς προεδρίας τοῦ πρωτοβαθμίου, καθόσον ἐὰν προήδρευεν, ὡς δοὺς ψῆφον ἢ γνώμην, δὲν θὰ ἰδύ-

νατο νὰ προεδρεύσῃ τοῦ δευτεροβαθμίου, τὸ δὲ δευτεροβάθμιον δικαστήριον συγκροτεῖται ἐκ τοῦ Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου ὡς τοιοῦτου καὶ ἐκ 14 Ἀρχιερέων, λαμβανομένων κατὰ τὰ προσβεβία τῆς χειροτονίας ἐκ τῶν ἐκτὸς τῆς Ἱ. Συνόδου Ἀρχιερέων τοῦ Κράτους τῶν ἐχόντων Μητροπόλεις κλπ.

Ὁ Νόμος οὕτω ἀναγράφει ὅτι, τὸ δευτεροβάθμιον Δικαστήριον συγκροτεῖται ἐξ Ἀρχιερέων, λαμβανομένων ἐκ τῶν ἐκτὸς τῆς Ἱ. Συνόδου. Ἴνα δοθῇ ἡ νομικῶς ὀρθὴ λύσις τοῦ θέματος, δέον νὰ μὴ προσηλωθῇ τις εἰς τὴν ξηρὰν γριμματικὴν τοῦ Νόμου διατύπωσιν, ἀλλὰ νὰ ἀνεύρῃ τὸν λόγον, ἐξ οὗ ὁ ὀργανισμὸς νομοθέτης διετύπωσε κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὰ περὶ συνθέσεως τοῦ δευτεροβαθμίου δικαστηρίου. Ὁ μόνος καὶ κύριος λόγος ὁ προαγαγὼν τὸν νομοθέτην εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦτον, εἶνε τὸ ὅτι ἐπεβάλλετο ὁ ἀποκλεισμὸς ἀπὸ τοῦ δευτεροβαθμίου δικαστηρίου τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καθόσον οὗτοι ἐξέφερον ἤδη γνώμην καὶ ψῆφον κατὰ τὴν παρ' αὐτῶν ὡς Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου ἐκδικασίαν τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, τοῦθ' ὅπερ θ' ἀντιτίθετο πρὸς τὰς τοῦ δικαίου ἀρχάς, διότι οἱ συγκροτοῦντες τὸ δευτεροβάθμιον θὰ ἐστάθμιζον καὶ αὐτὴν τὴν διαφορὰν. Λαμβανομένου ὑπ' ὕψιν, ὅτι ἐν τῷ Δικαστηρίῳ τοῦ β' βαθμοῦ σταθμίζεται οὐ μόνον ἡ

πρᾶξις τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ καὶ ἡ γνώμη τῶν κατὰ πρῶτον βαθμὸν δικαστῶν, οὕτω θὰ παροταντοκρηταί τῆς ἰδίας αὐτῶν γνώμης καὶ ψήφου. Ἐφ' ὅσον ὁμως τὰ μέλη τῆς ἤδη Ἱερᾶς Συνόδου δὲν συμμετέσχον εἰς τὴν ἐκδοσὶν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, αἰτε ἐκδοθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἀπελθούσης Ἱ. Συνόδου, ὁ ἀποκλεισμός τούτων ὑπὸ τῆς συγκροτήσεως τοῦ δευτεροβαθμίου δικαστηρίου ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἔθιγε τὸ ἀνώτατον τιῦτο Σῶμα, ἀλλὰ δὲν θὰ ἦτο καὶ νομικῶς ἐρεισιτή, ἐφ' ὅσον ἐλλείπει ἡ προϋπόθεσις, ἐφ' ἣν στηρίζεται ἡ ἀπαγορευτικὴ αὕτη διάταξις. Διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι ἡ τοιαύτη συγκρότησις τοῦ δευτεροβαθμίου δικαστηρίου, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄλλην, θὰ εἶναι ἀδάπανος, ἔχω τὴν γνώμην, καθ' ἣν εὐδὲν ἐπιπροσθεῖ, ἵνα τὸ δευτεροβάθμιον δικαστήριον συγκροτηθῆ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ο ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
Χ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὰ παράπονα.

Τὰ ἀντιθρησκευτικὰ τῆς Μόσχας περιοδικὰ—ὁ «Ἀντιθρησκευτικός», ὁ «Ἄθεος» κλ.—βρίθουν ἄρθρον, δι' ὃν, ἐπὶ τῇ βάσει γεγονότων ἐκ τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τῶν ὑπὸ τὸν ἀπηνέστατον τῶν διωγμῶν ἐξακολουθούτων τὰ τολμοῦν τὰ θρησκευτῶν, ἐκφράζονται πικρὰ παράπονα κατὰ τῆς «θλιβερᾶς ταύτης καταστάσεως», ἧτις εἶνε κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον ἐπικίνδυνος εἰς τὸ σημερινὸν σοβιετικὸν καθεστῶς, καθ' ὅσον καὶ θρησκευτικαὶ ὁργανώσεις τῆς νεολαίας ἐν τῇ Ἑνώσει τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατικῶν ἄριθμοῦν περὶ τὰ δύο ἑκατομύρια νέων, εἰς τινὰς δὲ περιοχὰς αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ὁργανώσεις περιλαμβάνουν τὰ 60% τῆς ὅλης νεολαίας. Κατὰ τὰ αὐτὰ θρηνώδη ἄρθρα, οἱ ἱερεῖς συλλέγουν χρήματα πρὸς μετατροπὴν λεσχωῶν εἰς ναοὺς, ἐπισκεπτόμενοι τὰς κατοικίας κομμουνιστῶν συνάπτουν ὀμιλίαις θρησκευτικὰς, οἱ «ἐκκλησιαστικοὶ» (δηλ. οἱ πιστοὶ) ἐπιτηγχνάνουν τὸ ἄνοιγμα ναῶν, ἤρχισαν τὰ ἀνακαινίζον εἰκόνας καὶ τὰ ἐπιχειροῦν προσκνηνηματικὰ ταξείδια εἰς τοὺς ἀνὰ τὴν Ρωσίαν διαφόρους ἁγίους τόπους, κατὰ τὰς θρησκευτικὰς ἐορτὰς οἱ ναοὶ εἶνε κατὰ μέρος προσενοχόμενων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπάρχουν καὶ πολλοὶ νέοι κλ. «Τοιαῦτα γεγονότα θὰ ἡδυνάμεθα τὰ ἀναφέρωμεν πολλὰ—γράφουν οἱ ἄθεοι ἄρθρογράφοι—ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἀρκοῦν διὰ τὰ καταστῆ σαφὲς πόσον τὸ ἀντιθρησκευτικὸν μέτωπον τῆς νεολαίας χρηθεῖ ἰδιαζούσης προσοχῆς, ἀφοῦ τὰ πλεῖστα τῶν παιδιῶν τῆς Ἑνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατικῶν ἐπίσκοποι ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν θρησκευτικῶν ὁργανώσεων». Καὶ πρόκειται περὶ τῆς νέας, τῆς κομμουνιστικῆς γενεᾶς—προσθέτομεν ἡμεῖς—ἡ ὁποία ἔλαβε συνείδησιν ἐαυτῆς ἐν κομμουνιστικῶ περιβάλλοντι, ἀνετράφη καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν ἀιμοσφαίρα μίσους πρὸς τὴν θρησκείαν, χρησιμοποιεῖται ἐκάστοτε διὰ τὰς ἀντιχριστιανικὰς ἐξορμήσεις, καὶ

ἐν γένει συστηματικῶς ἐνεπνεύσθη τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὸ «ὄπιον τοῦ λαοῦ». Διὰ τὴν νεολαίαν ταύτην τὰ Σοβιὲτ ἴδρυσαν εἰδικὰ κομμουνιστικὰ καὶ ἀντιθρησκευτικὰ ἐν τοῖς χωρίοις Ἀγανωστήρια ἐν τοῖσι οἱ νεαροὶ τὰ παρακάμπτον καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐπισκέπτονται τοὺς ναοὺς. Τὴν κατάστασιν ταύτην εἰκονίζει ἐγγλύτως ἐν τῷ «Ἀθίφ» (ἀρθ. 6, 1937) γελοιογραφία ἐπὶ τὸν τίτλον: «Ἐκεῖ ὄπου κακῶς λειτουργοῦν οἱ Καλίβαι—Ἀγανωστήρια»: οὐτεχὲς σειρά ἰχνῶν πειλμάτων τῶν νέων βαδίζοντων ἐπὶ τῆς χιότος μέχρι μόνον τῆς θύρας τῆς Καλίβης—Ἀγανωστηρίου, ἀμέσως δ' ἐπειτα μεταβάλλοντων κατεύθυνσιν καὶ διενθυνομένων πέραν πρὸς τὸν εἰς τὸ βάθος τῆς εἰκόνης φαινόμενον ναόν...

Ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος».

Ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος» ὑπὸ τὴν νέαν του μορφήν ὡς «ἐβδομαδιαίας ἐφημερίδος χριστιανικῆς καὶ ἐθνικῆς πρωτοπορίας» διὰ τοῦ τελευταίου του φύλλον εἰσηλθεν εἰς τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐκδόσεώς του, δικαίως δ' ἡ διεύθυνσις αὐτοῦ, ἐξηγοῦσα τὴν τοιαύτην ἐμφάνισιν του ἐκ τῆς καταφανοῦς ἀνάγκης ἐνὸς ὄργάνου δημοσιογραφικοῦ ὡς μέσου ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ μέρους ἰδία τοῦ λαοῦ, μέχρι τοῦ ὁποίου δὲν φθάνει ἡ ἀπ' ἄμβωνος φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἐκφράζει τὴν ἱκανοποίησιν τῆς διὰ τὴν θεομὴν ὑποδοχῆν, ἧς τὸ φύλλον εἰσχευε εἰς τὰς τάξεις τοῦ τε κλήρου καὶ τῶν δυναμένων τὰ κρίοντων περὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ χριστοπνεύματος πληρωμένου Ἱ. «Ἐκκλησία», παρακολουθοῦσα στενωῶς καὶ τὴν νέαν σταδιοδρομίαν τοῦ προσφιλοῦς προεσβυγενοῦ συναδέλφου, μετὰ χαρᾶς ἰδιαζούσης διαπιστοῖ πλουσιώτερα ἢ ποτε τὰ ἐπιτεύγματα τῶν ἱερῶν του προσπαθειῶν, εἴχεται δ' ἐκ ψυχῆς ὅπως ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ του καρποφορία ὁσημέραι ἀναδεικνύηται ἀτάλλοτος πρὸς τὸν διαρκῶς ἐντεινόμενον ζῆλον τοῦ θεομουργοῦ ἐπιτελείου τῶν ἐργατῶν του.

Τὸ τυτὸ ἀντιγράφει τὸ ἐν τῷ «Historisch· Politische Blätter δημοσιευθὲν τῷ 1844 ἄρθρον περὶ τῶν ἐκπαλιούτων τῶν Ἐκκλησιῶν κινδύνων: «Ὁμιλοῦμεν περὶ κινδύνων, εἰ ὅποιοι ἀπειλοῦσι τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ πότε ἔλειψαν οἱ τοιοῦτοι; Μήτις εἰς ἕκαστον αἰῶνα δὲν ὑπάρχουν αἱ νῦκα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας; Ὑπῆρχεν ἐποχὴ ἀναψυχῆς καὶ εἰρήνης; Ἐνθυμούμεθα τὸν Νερούνα καὶ τὸν Ἰουλιανόν τὸν Ἀποστάτην, τὰς ἡμέρας τῆς διαπλώσεως τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀρείου... Ἐνθυμούμεθα τὰς ἡμέρας τοῦ Ἀττά, τοῦ Μωάμεθ, τοῦ Λουθηρου καὶ τοῦ Ναπολέοντος. Ἦσαν ἡμέραι ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας; Τί ἐπαθον ὁμως ἡ Ἐκκλησία; Οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀπέθανον καὶ ἡ ἄσπλος Ἐκκλησία ἐπέζησεν αὐτῶν».

Ἡ ἐν Μόσχῃ ἐκδομένη ἐφημερίς «ὑπὸ τὴν σημαίαν τοῦ Μαρξισμού» (ἀρθ. 8) ἐν ἄρθρῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Περὶ τῆς ἀνεπιαναστατικῆς δράσεως τοῦ κλήρου» ἀνέγραψε τὰς ἑξῆς τρεῖς κατηγορίας κατὰ τοῦ Προσβυγενοῦ τῆς ρωσικῆς πατριαρχικῆς Ἐκκλησίας Σεβ. Μητροπολίτου Σαργίου: α) ὅτι διατηροῖ ἀλληλογραφίαν πρὸς τοὺς λευκοὺς τοῦ ἔξωτερικοῦ, ὡς ἀπαδεικνύει ὁ ὑπ' αὐτοῦ διορισμὸς τοῦ ἐπισκόπου Βενιαμίν ὡς προσωρινοῦ Ἐξάρχου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας πρὸς τακτοποίησιν τῶν ὑποθέσεων τῆς βορειοαμερικανικῆς ρωσικῆς ἐπαρχίας· β) ὅτι λαβὼν παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Βενιαμίν πληροφορίαν περὶ τῶν τῆς ρηθείσεως ἐπαρχίας, διώρισεν αὐτὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεούτης καὶ βορείου Ἀμερικῆς, ὑπάγαγὼν εἰς τὴν

δικαιοδοσίαν του και τὰς ἐν Γαλλίᾳ ἐκκλησίας τῶν λευκῶν καὶ γ) ὅτι διατήρησε σχέσεις μετὰ τοῦ πρωθυερέου του τῆς ἐν Ἰαπωνίᾳ ρωσικῆς ἐκκλησίας Μητροπολίτου Σεργίου, ὁ δὲ πρωθυερεὺς τῆς ἐν Κίνᾳ ἱεροποστολικῆς ρωσικῆς ἐκκλησίας Σεργίος Τσαν διαβέβησε πρὸς αὐτὸν περιγραφὴν τῆς καταστάσεως τῆς ἐν Κίνᾳ ρωσικῆς ὀρθοδόξου ἱεροποστολικῆς μετὰ τῆς παρακλήσεως τὰ δεχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του, μετ' ἧς τῆ μεσολαβήσει τοῦ τοποτηρητέου πρὸς ἐλήφθη ὡς ἐντεταλμένος τοῦ Σεργίου Ἰαπωνίας. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τριῶν τούτων καταγγελίων τὸ μνημονευθὲν ὄργανον τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος θεωρεῖ ἀποδεδειγμένην τὴν σχέσιν τοῦ Μητροπ. Σεργίου μετὰ τοῦ «πράκτορος» τῆς Ἰαπωνικῆς ὑπηρεσίας πληροφοριῶν καὶ τῶν λευκῶν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συνήλθεν εἰς τὰς δύο τακτικὰς συνεδριάσεις κατὰ τὴν λήξασαν ἐβδομάδα. Ὀμοίως συνήλθε καὶ τὸ Δευτεροβάθμιον διὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς Δικαστήριον πρὸς ἐπικύρωσιν τοῦ πρακτικοῦ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀποδεχθεῖσα παράκλησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Γενναδίου, Ἐπιτίμου Προέδρου τοῦ ἐν Θεσσαλονίχῃ Συνδέσμου πρὸς καταπολέμησιν τῆς βλασφημίας τῶν θείων ἐνέκρινεν ἵνα συστηθῆ εἰς τὰς ἱεράς Μητροπόλεις τοῦ κράτους ὅπως ἡ τετάρτη ἐβδομάς τῆς Μεγ. Τεσσαροκοστῆς ὀνομασθῆ κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἰσχύτους ἐν Ἀθήναις συγκροτηθέντος Ἀντιβλασφημικοῦ Συνεδρίου διατυπωθεῖσαν εὐχὴν «ἀντιβλασφημική ἐβδομάς». Κατὰ τὴν ἐβδομάδα δηλονότι ταύτην εἰς πάντας τοὺς ναοὺς τοῦ κράτους θὰ γίνωσιν ὁμιλίαι ἐπ' ἐκκλησίας ἀντιβλασφημικοῦ περιεχομένου, συστηθῆ δ' εἰς τοὺς χριστιανοὺς οὐ μόνον ἡ ἀπέχθαι τῆς βλασφημίας, ἀλλ' καὶ ἡ ἀποκαταλέξαι ταύτην συστηματικῶς δι' ὅσων μέσων δύνανται ἡ διαδόσασιν. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ ὁμιληταὶ θὰ συγκατατίθωσιν προσηκόντως τὴν φοβερὰν ταύτην πρὸς τὰ θεία καὶ ἱερὰ ἀσέβειαν καὶ θὰ συντελέσωσιν πᾶσαν δύναμιν εἰς τὴν ἐξάλειψιν τοῦ κακοῦ.

Ἐδημοσιεύθη διάταγμα εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 37 φύλλον τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ ὁποίου ἀπονέμονται χάρις συμφώνως μετὰ σχετικὴν πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τοὺς καθιερωθέντας ἱερεῖς Γεωργίου Στενῶν καὶ Κωνσταντίνου Γεωργίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ Ἰαγρίας.

Ἐδημοσιεύθη διάταγμα εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 100 φύλλον τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἰδρύσεως ἐνορίας εἰς τὸν συνοικισμόν Καλεντζίου Ζευγολατιοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας μετὰ ἐνοριακὸν ναὸν τὸν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Διὰ Β Διατάγματος συνεχινεῖται ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ ἁγίου Δημητρίου (Σταφάνιου) τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορινθίας πρὸς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Φανερωμένης τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λαρίσης κ. Δωρόθεος συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Λαοισίας στρατηγικῆς κ. Μπακοῦ ἀνέθεσεν εἰς τὸν ἱεροκήρυκα τῆς πόλεως κ. Θ. Σαρᾶφην τὴν ἐντολὴν ὅπως διὰ τακτικῶν ἠθικοδραματικῶν ὁμιλιῶν πρὸς τοὺς ἀνδρας τῶν ἐν τῇ πόλει συνηθισμένων συντελέσῃ εἰς τὴν τάνωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτῶν αἵσθμηματος.

Τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου ὁ νέος Ὑφηγητὴς αὐτῆς κ. Γεω. Καρμυροῦ εἶπεν ἐνώπιον τῶν θεολόγων φοιτητῶν τὸ ἐναρκτήριον αὐτοῦ μάθημα ἀναπτύξας τὸ τῶν ἐπὶ τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας ἐπιδράσεων τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν θεολογικῶν ρωμαϊκῆς καὶ πρωτοβλασφημικῆς. Τὸ μάθημα παρεκολούθησαν ὁ Μακαρ. Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεφαλληνίας κ. Γερμανός, ὁ Θεοφλ. Ταλαντίου κ. Παναγελεῖμον, τὸ μαθηγητικὸν σῶμα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς μετὰ καὶ ἄλλων καθηγητῶν καὶ πολυπληθῆ ἀκούστηριον.

Τὴν πρώτην τῆς παρελθούσης Κυριακῆς εἰς τὸν Πεντακοστή ἐτελέσθη μετὰ πᾶσαν ἐπιβλητικότητα, πρωτοβουλία τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας τῶν Νέων διὰ πρῶτην φοράν, ἡ

ἐορτὴ τοῦ Ἑργαζομένου Ἰησοῦ, καθιερωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν χάριν τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν νυκτερινῶν σχολῶν τοῦ Πεντακοστίου. Τὴν πρώτην ἐψᾶλη δοξολογία εἰς τὸν ναὸν ἁγ. Κωνσταντίνου Παιραϊῶς, τὴν ὁποίαν παρεκολούθησαν τὰ ἐργαζόμενα παιδιά. Κατόπιν ὅλοι εἰ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθητρίαι τῶν σχολῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, τμήματα τῶν Ἀλκιμων, οἱ τροφίμοι τοῦ Ζαν. Ὀρφανοπροφύτου, οἱ Ἀλκιμο κ.τ.λ. παρετάχθησαν πρὸ τῆς πλατείας ἁγ. Κωνσταντίνου. Πρὸς τὴν συγκεντρωθεῖσαν μαθητικῶν νεότητα ὁμιλήσεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν ἀπὸ μικροφώνου ἀναπτύξας διὰ μακρῶν τὴν σημασίαν τῆς ἐργασίας εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Μετὰ τοῦτο ὁμίλησεν ὁ δὴμαρχος ἁγίου Γεωργίου Κεραικῶν κ. Φίλιππος καὶ ὁ κἀβέδρος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας Νέων κ. Παιρουνάκης. Χοροδία μαθητῶν ἐψᾶλε κατόπιν τὸν Ὑμνον τῆς Ἑθνικῆς Νεολογίας καὶ τὸν Ἑθνικὸν Ὑμνον, ἀκολούθησε δὲ προηγουμένης τῆς Φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου ἁγίου Γεωργίου, ἔγινεν παρέλασις τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν νυκτερινῶν σχολῶν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας τῶν Νέων, τοὺς ὁμοίως ἠλόγησεν ὁ Μακαριώτατος.

Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Μεσολογγίου ὅτι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἤρξαντο λειτουργεῖν τὰ Φιλόπρωτα Ταμεῖα εἰς πάσας σχεδὸν τὰς ἐνορίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῶν ἐφημεριῶν, παρέχοντα βοηθήματα εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ ἀσθενεῖς. Ἐναντὶ τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου περατοῦται ἐντὸς τοῦ μεγάλου μεγαλοπρεπῆς οἰκοδομῆ, προερισμένη διὰ τὴν περισυλλογὴν καὶ παντοῖαν περίθαλψιν, ἀρχογὴν καὶ μόρφωσιν τῶν ἀγιοποιτῶν, μερίμνη δὲ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως γίνονται ἠθικοδραματικαὶ ὁμιλίαι πρὸς τοὺς νέους, μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τῶν συναθροισμένων εἰς τὸν Ἱ. ναὸν τῆς ἁγίας Παρασκευῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικής: Ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς διὰ δευτέρας προκηρῆξεως αὐτῆς δηλοῖ ὅτι, συνεχίζουσα τὰς ὑπερφανὰς τῆς πρὸς εὐγνωσίαν τῶν θεολογικῶν σπουδῶν ἐπὶ τριετίαν ἐν Πανεπιστημίοις ἢ θεολογικαῖς Σχολαῖς τῆς Ἀμερικῆς, καλεῖ τοὺς βουλομένους ἀτυχοῦσιν θεολόγους ὅπως ὑποβάλλωσιν αἰτησίαν συνδιομορμίας ὑπὸ ὁρισμένον ἐγγράφον. Τὰς λεπτομερεῖας τῆς προκηρῆξεως ἐπισκοποῦσι οἱ ἀνδιαφερόμενοι ἐν τοῖς ὑπ' ἀρθ. 10 καὶ 11 φύλλοις τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἔτους.

ΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐπ' ἐγκαιρίᾳ τῆς πεντηκοστῆς ἐπέταίον τῆς ἰνδικῆς ἱεροσολίας συνελήθη ἐν Μασδῶ ἀπὸ τῆς 28ης—30 Δεκ. π.δ. Συνέδριον τῆς Εὐχαριστίας, τοῦ ὁποίου προήδρευσεν ὁ παπικὸς ἀπεσταλμένος καὶ εἰς τὸ ὁποῖον παρευρέθησαν οἱ ἐπίσκοποι Ἰνδίας κ. Βόννας καὶ Κεϋλάνης. Κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν ἡ Α. Ἁγ. ὁ Πάπας ὁμίλησε πρὸς τοὺς συνέδρους διὰ τοῦ ραδιοφώνου εἰπὼν τὰ ἑξῆς: «Ἀκούσατε, οἱ ἐν τοῖς πόρτοις τῆς γῆς, ἰδίως οἱ ματρουσῆται τὰς ἀπεράντους Ἰνδίας καὶ οἱ συγκροτούντες τὸ πρῶτον Συνέδριον Εὐχαριστίας. Ἐν καὶ χωριζόμεθα ἀπ' ἡμῶν δι' ἐκτάσεων γῆς καὶ θαλάσσης, εἴμεθα μετ' ὁμοῦν ἡμεῖς διὰ τῆς στοργῆς καὶ τῆς ἀγάπης, τῆς μηλενιότητος πᾶσαν ἀπόστασιν. Ἐμεῖς ἐν τῇ μέσῃ ὁμοῦν ὄχι μόνον ἐν τῇ προσώπῳ τοῦ ἀνιπροσώπου ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ μέσου τῆς ἐπιστήμης, ἥτις εἶναι ἡ θυγάτηρ τῆς πίστεως καὶ ἥτις παρέχει εἰς ἡμᾶς τὴν δυνατότητα νὰ διαββάσωμεν διὰ τῶν αἰθέρων ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς ἀγάπης τοὺς πατρικοῦς ἡμῶν λόγους».

Κατὰ τὰς τελευταίας μῆνας σημειοῦται ἰσχυρὰ διείσθησις τῶν θεωριῶν τῆς φυλῆς εἰς τὸν ἰταλικὸν περιοδικὸν Τέκον. Τὸ γεγονός τοῦτο προκαλοῦσε τὴν ἐν τῷ ἐπισήμῳ ὄργάνῳ τοῦ Βασιμνοῦ «Osservatore Romano», ἐκφρασαν ἄπλη: τοῦ πατρὸς Marino Coriovani, δημοσιεύσαντος θεμιτὸν ἄρθρον ἐξ ἀφορμῆς τῆς καταδίκης ἐνός βιβλίου τοῦ Raoul France, ἐκδοθέντος εἰς τὴν γερμανικὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀπὸ τῆς ἐργασίας εἰς τὴν ἐπιτυχίαν» καὶ μεταφρασθέντος τελευταίως εἰς τὴν ἰταλικήν. Τὸ ἔργον τοῦτο ὑποστηρίζει μετὰ μέθοδον ψευδοεπιστημονικὴν τὴν περὶ φυλῆς θεωρίαν τοῦ ἐθνικοεπιστημοῦ, τὴν ὁποίαν ἐν ὀνόματι τῆς πίστεως καταδικάσκει ἡ Ἐκκλησία καὶ τὴν ὁποίαν ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιστήμης πρέπει νὰ ἀπορρίψωσι πάντες οἱ ἐντιμοὶ ἐπιστήμονες. Διότι ἡ

θεωρία αυτή, αποτελούσα την χειριστή μορφήν του υλισμού, άρνείται τας υψηλότερας μορφάς της ζωής και νοθεύει την περί του σύμπαντος ιδέαν. Και καταλήγων ό άρθρογράφος παρατηρεί δι να είναι τραγικόν, ένφ άφ' ένός έπιχειρείται ή εξασφάλισις της οικονομικής αύταρκειάς της χώρας, άφ' ένόρου να εισάγωνται έξωθεν τοιαύται χαώδεις και φανταστικά θεωρία καταργούσαι την αυτόνομίαν της Ιταλικής σκέψης.

—Κατά τας δημοσιεύσεις του Kultur-Kampf οι αριθμοί των έν Γερμανία καθολικών, παρά τας γενομένας κατ' αυτών υπό του κράτους διώξεις, σημειούσι κατά τό 1936 σημαντικήν αύξησην έν συγκρίσει προς προηγούμενα έτη. Ούτω έν συγκρίσει προς τό 1935 τά μέλη των μέν άνδρικών μοναχικών ταγμάτων ηύξήθησαν κατά 2.000, των δέ γυναικείων κατά 10.000. Οσαύτως ένφ τφ 1933 εκ των εις τά εκκλησιαστικά μητρώα έγγεγραμμένων καθολικών παρρηκολούθων την λειτουργίαν της Κυριακής: μόνον τά 57.12 ο ο, τφ 1936 τό ποσοστόν τούτου ηύξήθη και 58,09 ο ο. Τέλος, ένφ τφ 1933 εκ των 21.750.000 καθολικών της Γερμανίας εξεπλήρωσαν κατά τό Πάσχα τας θρησκευτικάς αυτών υποχρεώσεις οι 13.346.579, τφ 1935 ούτοι άνήλθον εις 13.607.228.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Έν τοις περιοδικόις «La Revue du Christianisme Social» και «Etudes» έδημοσιεύθησαν αι έντυπώσεις έπισκοφθέντων έχάτως την Γερμανίαν επί της έκει κρατούσης εκκλησιαστικής καταστάσεως. Κατά τά δημοσιεύματα ταύτα, ό έπίσκοπος της έν Θουριγγία Προτεσταντικής εκκλησίας (των Γερμανοχριστιανών) έδήλωσεν δι εάν κατά τας προσεχείς εκκλησιαστικάς έλογιάς προς ανάδειξιν της νέας Συνόδου αναδειχθώσι πρόσωπα μη διακειμενα φιλικώς προς τό καθεστώς, τό κράτος δυνατόν «να καταργήση την εκκλησίαν ως δημόσιον καθίδρυμα και να υπαγάγη αυτήν υπό τον νόμον περί οργανώσεων». Τό Κράτος είναι έξ ίσου έχθρικόν άπέναντι καθολικών και προτεσταντών. Τά οικονομικά μέτρα κατά της Προτεσταντικής εκκλησίας άποσκοπούν την άποψίλωσιν αυτής άπό παντός πόρου και τον στραγγαλισμόν των κληρικών υπό την οικονομικήν πίεσιν. Τό λεπτότερον σημεϊον είναι τό της θρησκευτικής έπαιδεύσεως της νεολαίας. Τά σχολεία τά εξαρτώμενα άπό των Έκκλησιών καταργούνται, και άντί του θρησκευτικού μαθήματος θεσπίζεται μάθημα περί της έθνικοσοσιαλιστικής κοσμοθεωρίας. Αι θρησκευτικά οργανώσεις της νεολαίας άπειλούνται όσον ούδέποτε. Η νεολαία τίθεται πρό διλήματος: ή χριστιανική νεολαία ή χριστιανική πίστις. Καθολικοί νέοι είναι άδύνατον να εύρωσιν εργασία, όσοι δ' εργάζονται διατελούν υπό την άπειλήν της άπολύσεως και εάν δέν άπολυθώσιν δέν δύναται να έλπίζωσιν εις προαγωγήν. Μοναχάι νοσοκόμοι άποκλείονται συστηματικώς άπό νοσοκομεία και έπαγορευτικά σχολεία. Αι άξιώσεις του κράτους διαρκώς γίνονται μεγαλύτεραι. Ο Θεός, κατά πρόςφατον δήλωσιν γερμανού ύπουργού, δέν είναι δυνατόν να προηγηται των μελών της κυβερνήσεως! Αι άπώλειαι των καθολικών υπολογίζονται εις 80—50 επί τοις εκατόν. Αι άπώλειαι όμως αυται άντισταθμίζονται διά της ποιότητος των άπομενοντων πιστών έτοιμων προς πᾶσαν θυσίαν. Έν τούτοις ό μέγιστος κίνδυνος, άπό τον όποιον άπειλείται σήμεραν διά των μέτρων τούτων ή Γερμανία, δέν είναι ούτε ή είδωλολατρεία, ούτε ό κομμουνισμός, άλλ' ό μηδενισμός. Διά την εκκλησίαν πάντως έφθάσαν ή στιγμή, κατά την όποιαν δέν είναι δυνατόν να υποχωρή πλουν, άλλά πρέπει να άντιτάξη κατηγορηματικην άρνησιν. Επί του παρόντος άποτελεϊ μίαν μικράν ποίμνην έν μέσω πληθύος λύκων. Η άναγέννησις της γερμανικής ζωής: τά συντελεσθη διά του ταπεινού παραδείγματος των πιστών, οι όποιοι και έν τοις «τάγμασιν εργασίας» άποτελοΰσιν έστίας ακτινοβολίας του χριστιανισμού, ό όποιος άποκαλύπτεται υπό την άληθή του όψιν εις τας άδιαφωτίστους μάζας.

ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΣ

Τό παλαιόν τουρκικόν Σύνταγμα όριζεν ως θρησκείαν του κράτους την Ισλαμικήν. Έν άντιθέσει προς αυτό, τό άρθρον 2 του νέου τουρκικού Συντάγματος όρίζει ότι το

τουρκικόν κράτος είναι λαϊκόν, κατ' ακολουθίαν άνευ έπισήμου θρησκείας. Ούδεμία των θρησκειών τυγχάνει ιδιαίτερας του κράτους προστασίας. Έκαστος είναι ελεύθερος να εκλέξη τό θρήσκευμα της άρεσκείας του ένφ συγχρόνως υποχρεούται να σεβεται την θρησκείαν του πλησίον του. Ο μόνος περιορισμός άφορᾷ εις τους κάτω των 18 έτών νέους, επί των όποιων δέν επιτρέπεται άσκησις πνευματικού έξαναγκασμού και έπεμνωσ μεταπήδησις εις άλλο θρήσκευμα. Μετά την συμπλήρωσιν όμως του 18ου έτους της ηλικίας των δύναται να εκλέξωσιν οιαδήποτε θρήσκευμα προτιμούν, υπό τον όρον δι δέν θα προκαλέσωσι διατάραξιν της δημοσίας τάξεως. Προσηλυτισμός εις τον καθολικισμόν διά των ξένων σχολείων δέν είναι άνεκτός, του καθολικισμού θεωρουμένου ως ξένου διά τον τουρκικόν λαόν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Αρχιεπισκόπου 'Αθηνών και πάσης Ελλάδος, Έξωτερικά έπιδράσεις επί της όρθοδόξου θεολογίας κατά τον 1στ' και 12' αιώνα.—Die äusseren Einflüsse auf die orthodoxe Theologie im XVI. and XVII. Jahrhundert. 'Αθήναι, τύποις «Φοίνικος» 1931.—'Ανατύπωσις του μέν ελληνικού κειμένου εκ της Έπετηρίδος της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου 'Αθηνών, της δε γερμανικής μεταφράσεως εκ του παρασκευαζόμενου τόμου των Πρακτικών του Α' έν 'Αθήναις Συνεδρίου της όρθοδόξου Θεολογίας.

Άδμ. Διαμαντοπούλου, Κατάλογος Έπισκόπων και Μητροπολιτών 'Αγγιάλου. 'Ανατύπωσις εκ των «Θρακικών». Τύποις I. 'Αλευροπούλου 1936.

ΘΕΟΛΟΓΙΑ: Έξεδόθη τό πρώτον τεύχος του 1938 του άπό 15 τιας εκδομένου εις τριμηνιαία τεύχη προνοήγ του Μω. Αρχιεπισκόπου και τη διευθύνσει του καθηγητού του Πανεπιστημίου κ. Γρ. Παπαμιχαήλ, άριστου τούτου Θεολογικού Περιοδικού. Περιεχόμενα του 'ΕΑ' τεύχους: Αι άρχαι της Έκκλησιαστικής ποιήσεως υπό *Έμμανουήλ Γ. Παυτελάκη*. Η Τετάρτη Οίκουμηνική Σύνοδος έν Χαλκηδόνι 451 υπό *Άδαμαντίου Ν. Διαμαντοπούλου* καθηγητού. Ο Ιστορικός χαρακτήρ και ή ιδιότης του Πατριαρχείου 'Ιερουσαλήμων υπό *Μ. Κ. Καραπιπέρη*. Έπταούλλαβα ζήματα υπό πρ. Λεοντοπόλεως *Σωφρονίου Έβστρατιάδου*. Γρηγόριος ό ΣΤ' και τό Βουλγαρικόν ζήτημα υπό άρχιμ. *Έμμ. Καρπαθίου*. Κατάλογος άγιορειτικών χειρογράφων υπό *Εύλογίου Κορούλα Λαυριώτου* (νυν Έπισκόπου Κορυτσᾶς). Συνδρομή έτησίαι δοχ. 100, έξωτ. φρ. 60, Άμσρ. δολ. 4. Διά πᾶσαν αίτησιν άπευθυντέον: Διεύθυνσιν Περιοδικού «Θεολογία» Τυπογραφείον ό «Φοίνιξ», όδός Λεοννάτου 4, 'Αθήνας.

G. de Jerphanion S. I. Bulletin d'Arheologie chretienne byzantine et slave. 'Ανατύπων εκ των Orientalia Christiana Periodica, Roma 1937.

ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

I. Μητρόπολις Πατρών

[1]

Πρός τον 'Αλέξανδρον 'Αρχιλέν, τέως έφημέριον Συχαινών (άγνώστου διαμονής).

Καλείσαι όπως εμφανισθής ένώπιον έμου έντός δέκα ήμερών και έν τφ Γραφείφ της 'Ισράς Μητροπόλεως, ώρᾷ 10 π. μ. και άπολογηθής επί ταίς άποδιδόμεναις σοι πράξεσι. Έν Πάτραις τῆ 4 Μαρτίου 1938.

Ο 'Ανακριτής ι. Μητροπόλεως

Νικόλαος Βοϊνέσκος, Σακελλάριος

Ι. Μητρόπολις Μαντινείας και Κυνουρίας

[2]

Πρός τον Ιερομόναχον Νεόφυτον Καλοφούντην άδελφόν της 'Ι. Μονής Βισσών και νυν άγνώστου διαμονής

Καλείσαι να εμφανισθής ένώπιον έμου του εκτελούντος χρέη ανακριτού, δύναμι της υπ' αριθ' Α 86 έ. έ. διαταγής του Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας και Κυνουρίας έν τφ γραφείφ της Μητροπόλεως έντός δύο εβδομάδων άπό της τελευταίας δημοσιεύσεως της παρούσης, ώραν 11ην π. μ. καθ' εκάστην και άπολογηθής εις την άποδιδόμενην σοι κατηγορίαν, δι από μηνών εγκραταλιπών την μονήν σου, μετέβης άνευ άδείας του Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας και Κυνουρίας και του προϊσταμένου σου ήγουμένου εις 'Αθήνας και περιφάρεσο εκεί περι-

φρονῶν τὰς προϊσταμένας Ἐκκλησιαστικὰς καὶ τὰς περὶ διορθώσεως τοῦ Ἡμερολογίου ἀποφάσεις αὐτῶν καὶ ἱεροπρακτεῖς εἰς τὰς παρασυναγωγὰς αὐτῶν μνημονεύων Ἱεραρχῶν καθηρημένων κατασκανδαλίζων τοὺς πιστοὺς καὶ διατύρων τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸ κύρος τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν κλήρου. Ἐν Τριπόλει τῇ 1 Μαρτίου 1938.

Ἐκκλησιαστικὸς ἀνακριτὴς Ὁ Γραμματεὺς;
Βασιλ. ἱερεὺς Κουλολιάς Παρθ. Κ. Ἀντωνόπουλος

Ι. Μητρόπολις Μαντινείας καὶ Κυνουρίας [2]

Πρὸς ἱερομόναχον Θεόκτιστον Ἀδαμόπουλον ἀδελφὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μιλισσῆς καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς.

Καλεῖσαι νὰ ἐμφανισθῆς ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ ἐκταλοῦντος χρῆσι ἀνακριτοῦ, δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθ' Α 87 ἀ. ἔ. διαταγῆς τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας ἐν τῷ Γραφεῖῳ τῆς Μητροπόλεως ἐντός δύο ἑβδομάδων ἀπὸ τῆς τελευταίας δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὡραν 11ην π. μ. καθ' ἐκάστην καὶ ἀπολογηθῆς εἰς τὴν ἀποδιδόμενην σοι κατηγορίαν, ὅτι ἀπὸ μὲν ἑγκαταλιπὼν τὴν μονὴν σου, μετέβης ἄνευ ἀδείας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας καὶ τοῦ προϊσταμένου σου Ἡγούμενου εἰς Ἀθήνας καὶ κερφήρσο ἐκεῖ περιφρονῶν τὰς προϊσταμένας Ἐκκλησιαστικὰς καὶ τὰς περὶ διορθώσεως τοῦ Ἡμερολογίου ἀποφάσεις αὐτῶν καὶ ἱεροπρακτεῖς εἰς τὰς παρασυναγωγὰς αὐτῶν μνημονεύων Ἱεραρχῶν καθηρημένων κατασκανδαλίζων τοὺς πιστοὺς καὶ διασύρων τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸ κύρος τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν κλήρου. Ἐν Τριπόλει τῇ 1 Μαρτίου 1938.

Ἐκκλησιαστικὸς ἀνακριτὴς Ὁ Γραμματεὺς;
Βασιλ. ἱερεὺς Κουλολιάς Παρθ. Κ. Ἀντωνόπουλος

- Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α -

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ι. Μητρόπολις Σπάρτης.

Συνῶδᾳ τῷ ἄρθρῳ 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους ὅπως, μέχρι τῆς 5 Ἀπριλίου ἔ. ἔ. ὑποβάλωσι μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος πρὸς συμμετοχὴν εἰς ἐνέργειαν ἐκλογῆς ἐφημερίων διὰ τὴν χηρῶν θῆλιν τοιοῦτου ἐν τῷ χωρίῳ Παραδεισίων τοῦ τῶς δήμου Βυθῶν. Ἐν Σπάρτῃ τῇ 18 Μαρτίου. † Ὁ Σπάρτης Διονύσιος.

Ι. Μητρόπολις Λαρίσης καὶ Πλαταμῶνος

Καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακάς, θέσεις ἱερῶν ναῶν 1) ἁγίου Γεωργίου Νικαίας, 2) ἁγίου Ἀναργύρου (Τζορμακλί), 3) ἁγίου Ἀθανασίου Δενδρον, 4) ἁγίου Δημητρίου Δελφίων, 5) ἁγίου Χρηστάκου Πλατανουαίων, 6) ἁγίου Βασιλίου Πιρναίας, 7) ἁγίου Νικολάου Ἰταῖς, 8) ἁγίου Νικολάου Κουτσουζέρου καὶ 9) Τιμίου Προδρόμου Τοῦρβα Ἰσραῖ ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν νομιμοποιημένων πιστοποιητικῶν μέχρι τῆς 15ης τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου ἔ. ἔ. Ἐν Λαρίσῃ τῇ 18 Μαρτίου 1938. † Ὁ Λαρίσης Δωρόθεος.

— Καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα καὶ ἐπιθυμοῦντας νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐν Λαρίσῃ ἱεροῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ τῶν Ἱσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν νομιμοποιημένων πιστοποιητικῶν μέχρι τῆς 15ης Ἀπριλίου ἔ. ἔ. Ἀπαιτούμενα προσόντα: πτυχίον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χαλκῆς ἢ ἐτέρας ὁμοεπιπέδου τοιαύτης ἢ χειροτονημένοι πτυχιούχοι οἰκισθῆκατε Πανεπιστημιακῆς Σχολῆς. Ἐν Λαρίσῃ τῇ 18 Μαρτίου 1938 † Ὁ Λαρίσης Δωρόθεος.

Ι. Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐπειδὴ οὐδεὶς φέρων τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 82 1 ἔ. 1 τοῦ κωδικ. νόμου 5439 ἀπαιτούμενα προσόντα μορφώσεως ὑπέβαλεν ἡμῖν αἴτησιν ὑποψηφιότητος διὰ τὴν χηρῶν θῆλιν ἐφημερίαν τοῦ ἐν Πάτραις ἱ. ναοῦ ἁγ.

Δημητρίου, ἔχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 82 τοῦ αὐτοῦ νόμου, καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους ἐκ τῶν ἔχόντων τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 81 1 ἔ. 2 τοῦ νόμου τοιοῦτου καθοριζόμενα προσόντα β'. κατηγορίας, ὅπως ἐντός τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικὰ αὐτῶν. Ἐν Πάτραις τῇ 14 Μαρτίου 1938. † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος.

Ι. Μητρόπολις Σύρου Τήνου Ἀνδρου καὶ Κέας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ 81ον ἄρθρον τοῦ κωδικ. νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν, ἐφημερίων καὶ ΤΑΚΕ» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς χηρευούσας θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν κάτωθι ἐνοριῶν: 1) Ταξιαρχῶν Ἐρμούπολεως Σύρου, 2) Ταξιαρχῶν Τήνου, 3) ἁγ. Νικολάου Πύργου Τήνου ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν εἰς τὸ γραφεῖον τῆς καθ' ἡμᾶς ἱ. Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 85ου τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἐγγράφια τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυσιν ὑποψηφίον, διὰ τὰς ὡς ἄνω ἐφημεριακάς θέσεις Ἐν Ἐρμούπολει Σύρου τῇ 10ῃ Μαρτίου 1938. † Ὁ Σύρου Φιλάρετος.

Ι. Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ διὰ τοῦ εἰρημένου νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Ραβινῇ ἱ. ἐνοριακοῦ ναοῦ Κοιμ. Θεοτοκου ὅπως ἐντός εἰκοσίων ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ διὰ τοῦ ἄρθρου 83 τοῦ εἰρημένου νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι ἐφημεριοὶ τοῦ ἄνω ἱεροῦ ναοῦ. Ἐν Παραμυθίᾳ τῇ 15ῃ Μαρτίου 1938. † Ὁ Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου Γεώργιος.

Ι. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου.

Greek Archdiocese of North and South America
25-19 30th Drive, Astoria, L. I., N. Y., U. S. A.

Πρόσκλησις Ἱερέων [3]

Χηρευούσων θέσῶν τινῶν Ἐρμεριακῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀρχιεπισκοπῇ, προκειμένου τοὺς βουλευμένους νὰ ἀναλάβωσιν ἐν αὐτῇ ἐφημεριακὴν διακονίαν ἱερεῖς, ὅπως ὑποβάλωσιν ἡμῖν ὅσα τὰ δυνατόν ταχύτερον αἰτήσιν σχετικῶν.

Ἀπαιτούμενα ἐκπαιδευτικὰ προσόντα:

Δίπλωμα Ὁρθόδοξου Ἑλληνικῆς Θεολογικῆς ἢ Ἀνωτέρας Ἱερτικῆς Σχολῆς.

Ἐγγράφα:

- 1ον) Ἀντίγραφον χειροτονητηρίου, κεχωρημένον ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.
- 2ον) Ἀντίγραφον διπλώματος σπουδῶν, ἐπίσης κεχωρημένον.
- 3ον) Πιστοποιητικὸν ἡλικίας καὶ γάμου.
- 4ον) Ἐγγράφον τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου περὶ τῆς καλῆς αὐτῶν διαγωγῆς, καὶ
- 5ον) Δύο νεώταται φωτογραφία σχήματος ταχυδρομικοῦ δελείου.

Τὸ εἰσιτήριο σταλήσεται ἐνεσθῆεν.
Ἐν Ἀστωρίᾳ, Ν. Υ. τῇ 14ῃ Φεβρουαρίου 1938.
† Ὁ Ἀμερικῆς Ἀθηνάγωρος.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΡΙΘ. ΤΗΛΦ. ΓΡΑΦΕΙΩΝ 24-193

Διευθύνουσα Ἐπιτροπεία:

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Ἐξέσης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ
† Ὁ Ἐάνδης ΙΩΑΚΕΙΜ

Ἐπεθνήκει, Η. Σ. Μανωλάκης

Τύπος «Φοῖβικος» δὸς Λεωνάτου 4, Τηλ. 54-229